

Ochrana vojsk a obyvatelstva, ekonomiky a území státu

Po zániku bipolarity se snížila možnost vzniku války v Evropě. Při současné politické a ekonomické nestabilitě, přetrvávajících nacionalistických, náboženských, územních a dalších rozporech zejména v jižní, východní, ale také střední Evropě však nelze zcela vyloučit ozbrojené konflikty různého rozsahu.

K nim v důsledku všeobecného růstu organizovaného zločinu, nebezpečí průmyslových a ekologických havárií i přírodních katastrof přibývají již v době míru další ohrožení. Možnost jejich vzniku, včetně ozbrojeného konfliktu, se vztahuje také na Českou republiku (ČR).

Možná ohrožení

I když prvořadým úkolem Armády České republiky (AČR) byla, je a zůstává obrana státu proti vnějšímu napadení, bude se AČR podle potřeby již v míru podílet také na řešení situací vzniklých možným ohrožením obyvatelstva, ekonomiky, území a životního prostředí. V rámci mezinárodních aktivit pak budou vyčleněné síly armády plnit humanitární a další úkoly k zajištění míru mimo území republiky podle požadavků OSN či OBSE. Přehled ohrožení, při jejichž řešení může naše armáda spolupůsobit, uvádí schéma č. 1.

Ze schématu č. 1 vyplývá, že se v podstatě jedná o čtyři základní druhy aktivit:

- v době míru;
 - při revojenckých ohroženích;
 - při ohroženích obyvatelstva, ekonomiky a dalších subjektů organizovaným zločinem;
- při nebezpečí vojenského napadení státu;
- při vojenském napadení státu;
- při plnění mírových úkolů v rámci OSN či OBSE.

V době míru mohou vyčleněné síly armády plnit formou asistencí (v latině *assistere* = pomáhat, podílet se) v podstatě na kterémkoliv místě republiky úkoly pomoci a ochrany obyvatelstva, ekonomiky, území a životního prostředí podle požadavků a v součinnosti se složkami ministerstva vnitra, státní a regionální správy. Při nebezpečí vojenského napadení státu a jeho případném uskutečnění povede armáda obranu republiky podle rozkazu velitele AČR. Mezinárodní aktivity provádějí vyčleněné síly a prostředky armády pod řízením pověřených velitelů v souladu s cíli příslušné operace.

U všech druhů ohrožení bude upřednostňován požadavek zabránit - předcházet jim vhodnými preventivními opatřeními. Předpokladem k tomu je připravenými opatřeními přesvědčit iniciátora kteréhokoliv z ohrožení o tom, že nemá vyhlídky na úspěch - zisk, ale naopak. Realizace ohrožení se pro něho musí vždy jevit jako celkově nevýhodná -

ztrátová, včetně odpovídajícího potrestání, ztráty mezinárodní prestiže, izolace a dalších postihů, nevyjímaje embargo.

Řešení ohrožení, které by vyústilo v **ozbrojený konflikt**, je vnímáno jako nezbytné zlo po vyčerpání všech nevojenských prostředků. Snahou jak u vojenských, tak nevojenských ohrožení musí být rychlou, organizovanou a rozhodnou činností je ukončit co nejdříve, pokud možno na jejich začátku. Tím snížit **možné ztráty na minimum**. Podmínkou k tomu je profesionální připravenost a sladění činností všech subjektů, které dané ohrožení řeší.

Z hlediska zaměření - účelu lze činnosti k předcházení i řešení všech druhů ohrožení rozdělit na ty, které:

- ◆ **přispívají bezprostředně k aktivnímu řešení ohrožení,**
- ◆ **chrání síly a prostředky řešící ohrožení, udržují jejich akceschopnost, v ozbrojeném konfliktu pak bojeschopnost a také chrání obyvatelstvo, ekonomiku a území státu.**

Oba druhy činnosti jsou spolu provázány, navzájem se podmiňují a doplňují, tvoří **dvě součásti - dva subsystémy jednoho celku - systému**. Jeho efektivnost je dána kvalitou obou subsystémů a úrovní jejich vzájemné sladění. Znázornění činnosti jako systému uvádí **schéma č. 2**.

Vzhledem k různému zaměření obou subsystémů je z hlediska jejich poznání účelné **zkoumat každý z nich nejdříve samostatně**, při respektování jejich vzájemných vazeb. Je to žádoucí tím spíše, že v dosavadním vývoji se v armádě věnuje větší pozornost aktivním činnostem řešení ozbrojeného konfliktu než ochraně sil a prostředků, které řeší jak vojenské, tak ostatní ohrožení. Přitom je třeba si uvědomit, že v důsledku **využívání vědecko-technických poznatků** v mírovém životě i výzbroji armád **nabývají všechna ohrožení na nebezpečnosti**. Narůstá rozsah jejich dopadů na zdraví a životy osob, ekonomiku, životní prostředí i ostatní činitele. Požadavky na ochranu proti nim se tak neustále zvyšují. Při ozbrojené konfrontaci jsou již dnes soudobými bojovými prostředky ohrožena nejen vojska na frontě a v její blízkosti, ale na ostatních částech území státu, včetně obyvatelstva, hospodářství a samotného území.

Ochrana vojsk, obyvatelstva ekonomiky a území státu (dále OVO) je proto nedílnou, velmi důležitou součástí všech opatření, která již v míru řeší ohrožení jednak jich samotných a jednak také funkcí státu. Při obraně republiky proti agresi její význam vzhledem k organizovanému a cílevědomému působení agresora proti nám silně vzrůstá. Proto v řešení této varianty musí být také těžiště vědního oboru OVO.

Jak v míru, tak za války je OVO třeba chápat především jako osobní (individuální) ochranu. V dalším teprve jako ochranu kolektivů zejména odbornými opatřeními.

Podle cílů se jeví účelné uskupit OVO do tří na sebe navazujících etap:

- ▲ **předcházení ohrožení - prevence,**
- ▲ **řešení ohrožení, lépe ochrana proti jeho bezprostřednímu působení,**
- ▲ **obnova akceschopnosti či bojeschopnosti - likvidace následků ohrožení (viz schéma č. 2).**

První dvě etapy se týkají všech, kteří jsou s ohroženími v jakémkoliv kontaktu, to znamená obyvatelstva, organizací, ekonomiky i území.

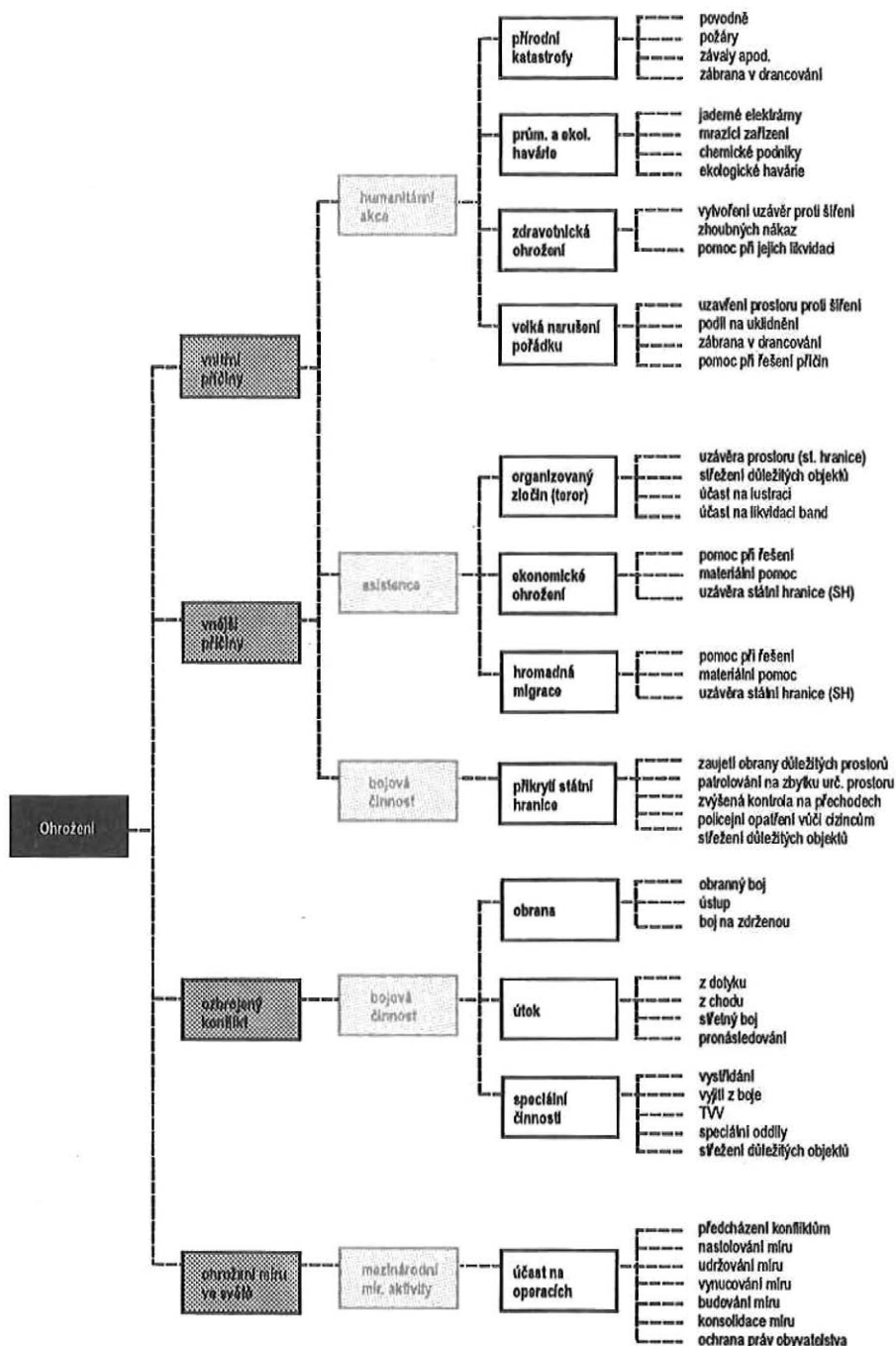

Schéma 1: Použití armády při ochraně vojsk, obyvatelstva, ekonomiky a území státu

Řešením ohrožení - ochranou proti jeho bezprostřednímu působení - se rozumí takové činnosti - opatření a jejich sled i metodika řešení, které vytvářejí předpoklady pro udržení akceschopnosti všech na řešení zúčastněných složek při minimalizaci ztrát všeho druhu.

Poslední etapa - **obnova akceschopnosti, případně bojeschopnosti, zahrnuje odborné činnosti** k snižování a odstraňování možných následků na zdraví obyvatelstva a vojsk, na ekonomiku, omezení pohybu a životní prostředí. Jde v podstatě o relativní dosažení původního stavu - zakceschopnění všech potřebných faktorů.

Pro každé ohrožení (ať nevojenské či ozbrojenou silou) platí, že je třeba mu předcházet. To spolu s řešením likvidací následků ohrožení vyžaduje vypracovat a průběžně s vědecko-technickým poznáním rozvíjet **odpovídající efektivní teorii**. Její podstatou by měl být optimálně sladěný soubor zásad - opatření, která pokud ohrožením nezabrání, alespoň omezí četnost jejich vzniku. Jestliže k nim přece jen dojde, pak řešit ohrožení - chránit se proti jeho bezprostřednímu působení rychle a efektivně včasnou a dokonale sladěnou činností všech, k plnění konkrétních úkolů předem určených a všestranně připravených sil a prostředků.

Teorii OVO je třeba zpracovat tak, aby zahrnovala problematiku ohrožení v míru i za války ve všech třech etapách. Měla by usnadňovat plynulý, snadný - bezproblémový a rychlý přechod z mírových na válečné podmínky a potřeby po odpovídajícím doplnění jak činnostmi - opatřeními, tak silami a prostředky.

Ochrana v době míru

V době míru si ochranu vynucují především možnosti havárií různých technologických zařízení, přírodních katastrof a ohrožení, vyplývajících z růstu organizovaného zločinu zejména terorismu. Jejich možnému působení a účinkům musí odpovídat činnosti a zásady ochrany. Havárie technologických zařízení ohrožují životy obyvatelstva i těch, kteří se na jejich řešení podílejí, úniky chemických látek a dalších nebezpečných škodlivin, možnostmi jejich následných výbuchů a z toho vzniklými tlakovými vlnami, požáry, devastací a zamořením - kontaminací životního prostředí v rozsahu odpovídajícím množství uniklé škodliviny do okruhu podle druhu ohrožení. Při přírodních katastrofách jde v první řadě o ničivé účinky přírodních živlů a druhotně o účinky, které mohou být jimi vyvolány. Podle prostoru katastrofy k nim mohou patřit opět havárie technologických zařízení, a tedy také vše, co s tím souvisí. K ohrožení funkcí státu může dojít zejména při haváriích jaderných elektráren, nekontrolovatelné migraci, uzávěře přísunu surovin apod.

Všechna tato ohrožení mají podle svého druhu v podstatě místní až územní charakter. Vyznačují se nenadálostí vzniku a mohutnou ničivou silou zejména na počátku. Výjimkou je organizovaný zločin. Příznaky jeho působení se v různé formě projevují zpravidla určitou dobu před jeho plným uplatněním. Jeho formy mohou být nebezpečím také pro některé funkce státu. Podle toho, zda organizovaný zločin při své činnosti využívá zbraní, což bývá poměrně často, můžeme jeho ohrožení i řešení zahrnout do vojenských - ozbrojených.

Grafické znázornění hlavních druhů opatření proti ohrožením v míru, jejich etapy a principy řízení znázorňuje schéma č. 3.

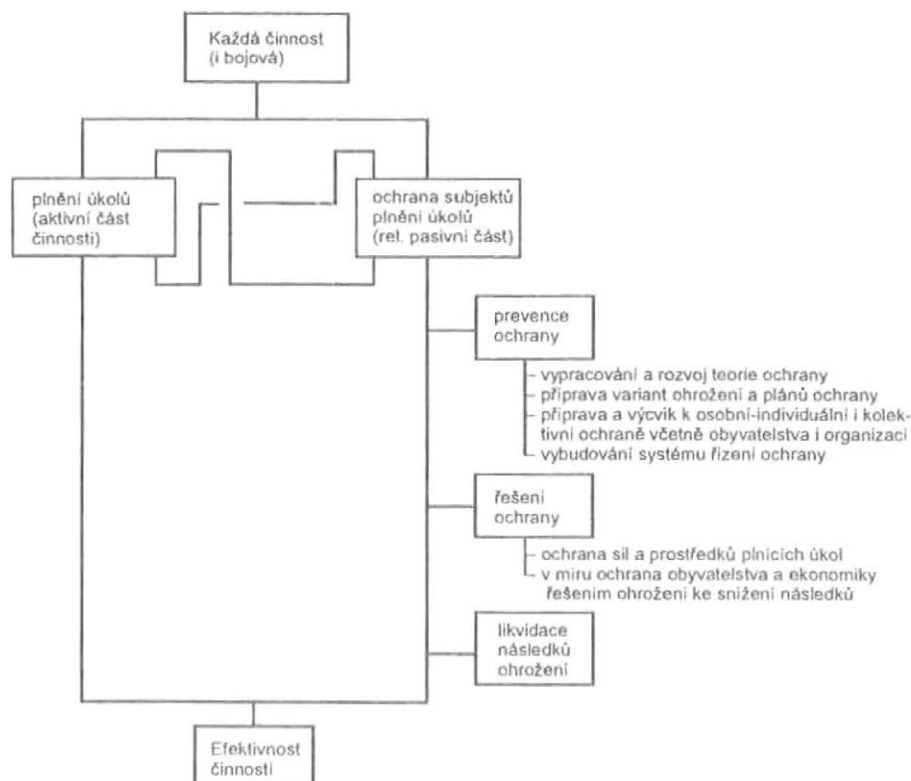

Schéma 2: Činnost jako systém s důrazem na ochranu

Na ohroženích v době míru se bude armáda podílet podle konkrétní situace a potřeb. Při nevojenském ohrožení nedochází k záměrně - cílevědomě organizovanému maření jeho řešení. Ochrana sil bude proto mít v podstatě charakter bezpečnosti práce, ochrany a pomoci obyvatelstvu, záchrany majetku a hodnot. Bude vyplývat z přírodních, chemických, fyzikálních a daných legislativních zákonů - norem. Na základě nich, zkušeností a poznatků z obdobných situací a vlastních možností lze se značnou pravděpodobností předvídat vývoj ohrožení. To vytváří předpoklady k uplatnění takových opatření, která zajistí jeho úspěšné vyřešení vyčleněnými silami a prostředky různých subjektů. Výjimkou jsou ohrožení vyplývající z organizovaného zločinu a migrace obyvatelstva.

Společným cílem všech subjektů bude omezit následky ohrožení. Hlavními úkoly v závislosti na konkrétní situaci bude především ochrana životů osob, majetku a ekonomiky vůbec, účast na případné evakuaci a zabezpečení života v nouzových podmínkách. Zvláštním úkolem může být zabránění rabování v postižených prostorech. V posledním případě nelze vyloučit ani použití zbraní v duchu platné legislativy. Vyčleněné síly AČR budou všechny jim stanovené úkoly plnit podle rozkazů svých organických velitelů.

Činnost všech sil, vyčleněných od různých složek, **má-li být efektivní, musí být dokonale organizována a sladěna.** K řešení všech ohrožení v době míru se proto jeví účelné **vybudovat integrovaný bezpečnostní systém řízený krizovým managementem - vedením** podle dané situace místním či regionálním. Jeho členem by měl být také odpovídající regionální velitel armády. Ten při obraně za války, jejíž neoddelitelnou součástí je také ochrana daného regionu, by měl proto být jedním z rozhodujících, ne-li rozhodujícím činitelem krizového vedení. Vzhledem k možnosti vzniku ohrožení **kdekoliv a kdykoliv** na území státu i **požadavku rychlého zásahu k likvidaci ohrožení** pokud možno na začátku a v krátkém čase se jeví **vhodné organizovat je na územním principu.** Úkolem krizového vedení území především bude předcházet možným ohrožením. Pokud k nim dojde, bude nutno je řešit v souladu s předem **pro daný region připravenými variantami** podle nejpravděpodobnějších druhů ohrožení místa či regionu (chemická zařízení, jaderná elektrárna, možnosti záplav, sesuvy půdy apod.), po jejich upřesnění podle konkrétní situace. Podmínkou efektivnosti řešení každého ohrožení je průběžná, dané situaci odpovídající, dobře organizovaná součinnost všech zúčastněných subjektů.

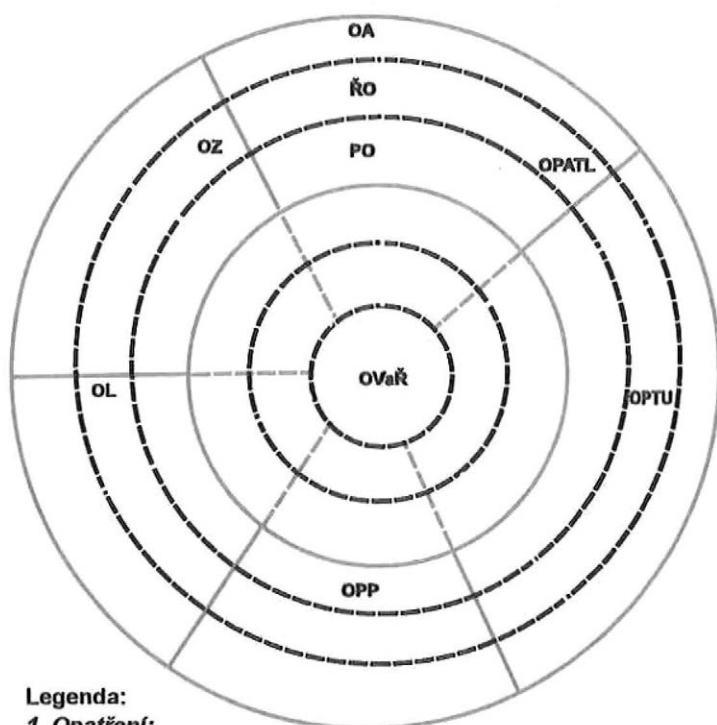
Kromě osobní (individuální) ochrany sil a prostředků plnění úkol bude jejich **aktivní činnost** současně snižovat možné ztráty obyvatelstva a ekonomiky, a tím je zprostředkovaně také chránit.

Ochrana za války

Z historie vyplývá, že ochrana vojsk v ozbrojeném zápase není něčím novým. Byla vždy součástí každé bojové činnosti, i když se její obsah s možnostmi bojové techniky měnil. K jejím prvkům postupně patřily různé úhybné pohyby - manévry, štíty k ochraně jednotlivců a spojením i skupin, vozová hradba, tvrze, využívání terénu, stavení osad, budování různých úkrytů, ale především také vytváření vhodných bojových sestav. Tak například hromadné používání dělostřelectva - účinky jeho granátů - a masové nasazení kulometů si **vynutily rozvinutí sevřených kolon do rojnic.** K další radikální změně v bojových sestavách došlo **na přelomu 50. a 60. let.** OPZHN jako vševojsková problematika vedla především k několikanásobnému rozšíření pásma činnosti organizačních celků s **mezerami mezi prapory** (u rojnic to byly mezery pouze mezi jednotlivci) a **zvýšení jejich samostatnosti.** Přitom úměrně k uplatnění vědeckotechnického poznání především ve výzbroji a manévruschopnosti vojsk **průběžně rostl význam preventivní ochrany jednotlivců, kolektivů i bojové techniky** proti možnému působení protivníka. Projevilo se to vždy nejdříve především v teorii - zásadách činnosti, ve vybavení a následné přípravě vojsk a v neposlední řadě v jejich sestavách. Pokud tomu tak nebylo, prosadila se postupně potřebná opatření za cenu neúměrných ztrát.

Zatímco nevojenská ohrožení probíhají, jak bylo uvedeno, neorganizovaně podle přírodních, chemických a fyzikálních zákonů a v duchu legislativních aktů, je tomu u vojenských ohrožení v míru i válce jinak. Jsou **protivníkem vedeny cíleně a organizovaně ke zničení či alespoň podstatnému oslabení našich sil a prostředků a zabránění jim v cílené činnosti.**

Při současné strategii bránit republiku proti agresi na vlastním území, dosahu a ničivých účincích soudobých zbraní budou působení protivníka vystaveny nejen síly a

Legenda:

1. Opatření:

- OVaŘ – opatření všeobecná k zajištění a udržení pořádku a řízení (všeobecně i po odbornostech)
- OPTU – opatření proti tlakovým účinkům
- OPRTL – opatření proti radioaktivním, toxickým a biologickým látkám
- OPP – opatření protipožární
- OL – opatření logistické
- OZ – opatření zdravotnické

Poznámka: všechna opatření se vztahují také na ochranu obyvatelstva

2. Etapy:

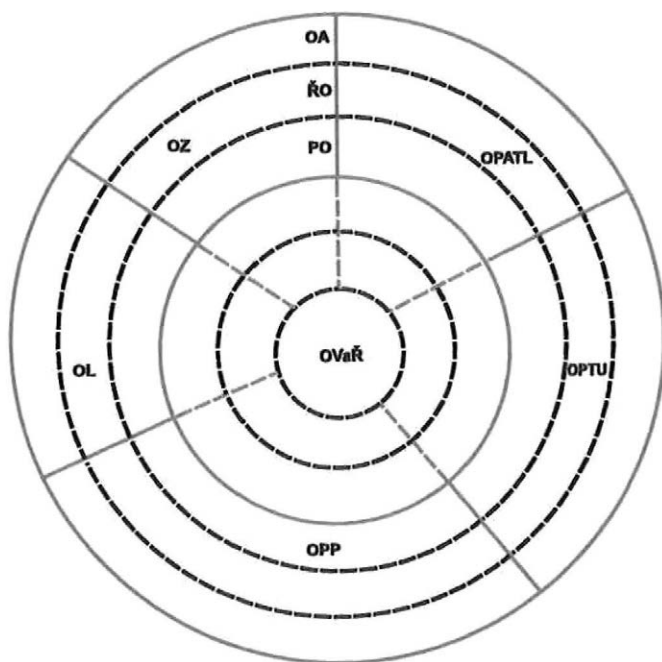
- Čárkovaná mezikružít u všeobecných i odborných opatření
- PO - předcházení ohrožení - prevence
- ŘO - řešení ohrožení - ochrana proti jeho bezprostřednímu působení
- OA - obnova akceschopnosti - likvidace následků ohrožení
- Plné mezikružít:
- vnitřní vymezuje všeobecná opatření a celkové řízení místním
- regionálním krizovým vedením,
- čárkovaná část výseče ku středu naznačuje součinnost všeobecného i odborného řízení,
- vnitřní až obvodová kružnice vyznačuje odborná opatření i řízení.

Schéma 3: Grafické znázornění opatření ochrany v době míru

prostředky armády, ale s ní také obyvatelstvo, ekonomika a území státu, včetně sídlišť a infrastruktury v kterékoliv části republiky a v kteroukoliv dobu. Součástí ochrany

*Omlouváme se čtenářům a autorovi za vzniklou chybu v tiskárně.
Chybné schéma na str. 60 nahradte nově vytištěným obrázkem.*

Redakce VR

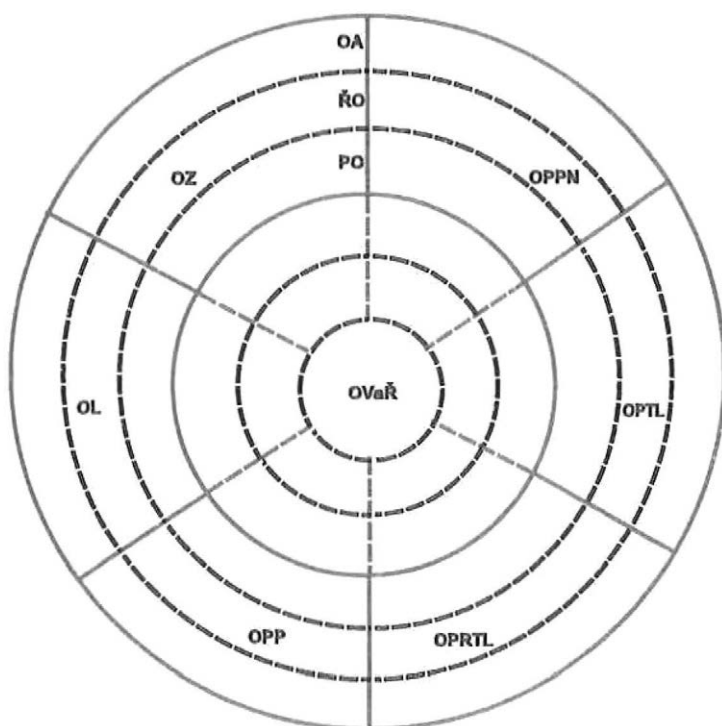

v ozbrojeném konfliktu či válce se proto musí stát i tyto objekty jako všestranné zdroje bojeschopnosti armády a v případě území často také prostor jejich společného působení.

Pro odražení případné agrese platí především následující hlavní **výchozí podmínky**:

- **Bojovou činnost při napadení bude v podstatě tvořit:**
 - **ničení sil protivníka** s cílem způsobit mu takové ztráty, aby se vzdal agrese;
 - **ochrana vlastních sil před ničením protivníkem** s cílem udržet jejich bojeschopnost a přispět tak k postupnému získání iniciativy a zastavení agrese.
- **Vzhledem k vzrůstajícím možnostem a účinkům prostředků ničení, radioelektronickým prostředkům a možnostem manévru se význam ochrany sil a prostředků zvyšuje. Ochrana se stává rovnocennou aktivní složce každé bojové činnosti. Při technické převaze protivníka se může stát po určitou dobu dokonce rozhodující (do snížení jeho celkové převahy).**
- **Zejména na začátku agrese vzhledem k volbě času jejího zahájení, hlavního a dalších směrů a způsobů vedení bojové činnosti bude iniciativa plně na straně protivníka. Ochrana vlastních vojsk může přispět k její postupné likvidaci.**
- **Rozloha republiky kolem 400 km x 200 km při dosahu již soudobých a tím spíše vyvíjených zbraní, používání vzdušných výsadků a diverzních skupin protivníkem mu vedle útoku hlavními silami přes státní hranici umožňují otevřít na našem území druhou frontu prakticky kdekoli a kdykoli. Tím dochází ke stírání rozdílu mezi frontou a zápolím.**
- **Obranu a ochranu je třeba připravovat a organizovat celoplošně. Její aktivaci na státní hranici i v hloubce je nutné provádět podle konkrétní situace místně či regionálně.**
- **Úsilí protivníka se bude zaměřovat především na dezorganizaci řízení státu, armády, ekonomiky a obyvatelstva jako nejúčinnějšího a nejrychlejšího způsobu dosažení cílů války. Soudobé prostředky ničení a radioelektronického boje k tomu vytvářejí výhodné podmínky. Rozvrácením či narušením systému řízení státu, armády, ekonomiky, státní a regionální správy a cílevědomým paralyzováním některých, k obraně státní hranice a vybraných objektů určených sil naší armády a v bojích na neplánovaných místech může protivník narušit strategii obrany státu a přivést jej ke kolapsu.**
- **Zvyšuje se přesnost prostředků ničení v důsledku samonaváděcí munice. Rostou také její účinky. Soudobé vysoce přesné zbraně se svými plošnými účinky blíží či rovnají malým a středním jaderným náplním. To spolu s vysokou mobilností vojsk umožňuje měnit rychle a překvapivě poměr sil a získávat časovou a prostorovou převahu. Vznikají tak předpoklady k překvapivé činnosti na samostatných směrech a k promíchání bojových sestav vlastních a protivníka. Při hustotě našeho osídlení a pravděpodobném pobytu většiny obyvatelstva v prostoru bojové činnosti nelze vyloučit, že údery protivníka na síly a prostředky armády budou zasaženi také obyvatelé, průmyslová a další zařízení či důležité objekty v daném prostoru. Může tomu tak být dokonce záměrně s cílem vyvolat především mezi obyvatelstvem paniku, demoralizovat jej, a tak znemožnit či ztížit manévry vojsk a dalších činitelů. V případě neúspěchu agrese nelze vyloučit, že protivník použije některých či dokonce všech zbraní hromadného ničení.**

Legenda:

– opatření radioelektronické ochrany jsou navíc součástí OvŘ.

Poznámka: ostatní opatření jsou shodná s opatřeními i sděleními u schématu 3.

OPPN – opatření proti prostředkům ničení všeho druhu.

Schéma 4: Grafické znázornění opatření ochrany za války

- **Zmizí lineárnost a souvislost front.** Vzhledem k předpokládanému zavádění ještě účinnějších prostředků do vojsk tento charakteristický rys dále poroste. Spolu s vysokou mobilitou armád to povede ke zvýšení dynamiky, intenzity, rozhodnosti a prostorovému rozmachu bojové činnosti.

Z uvedených charakteristik výchozích podmínek ozbrojeného konfliktu vyplývá:

- ① **Obranu a tím také ochranu, která je nedílnou součástí každé bojové a operační činnosti, je třeba organizovat celoplošně a včas s důrazem na územní princip jako její základ. Její aktivaci provádět podle konkrétní situace.**
- ② **Význam ochrany všech subjektů úspěšné obrany státu je plně srovnatelný a rovnocenný jejich aktivní činnosti. Zejména na začátku agrese protivníka může úspěšná ochrana všech subjektů obrany sehrát důležitou úlohu při postupném získávání iniciativy změnou poměru sil v náš prospěch. Účinně se tak podílet na udržení akceschopnosti a**

bojeschopnosti sil a prostředků a tím také na zmaření případného kolapsu v řízení státu i armády.

- ③ Účinnost soudobých a vyvíjených systémů ničení podstatně ztěžuje vyvozování - předvídání možného vývoje situace. **Nároky na ochranu včetně osobní - individuální ochrany se tím zvyšují. Dodržování zásad ochrany se proto stává základní součástí veškeré činnosti jednotlivců, vojsk i ostatních složek státu.**
- ④ Požadavek úspěšné ochrany všech subjektů proti působení různých prostředků protivníka při rostoucím významu času a dynamičnosti bojové činnosti **vyžaduje mít od začátku agrese především:**
- již v míru **vypracovanou a zvládnutou teorii a organizaci provádění ochrany** a její na územním principu připravené varianty, které byly zvládnuty příslušnými subjekty, včetně místních velitelů, štábů, vojsk i dalších složek, jež se na ochraně i obraně budou podílet,
 - **jednotný, na územním principu již v míru fungující a podle potřeby za války doplněný řídicí systém**, schopný dané teoretické zásady a připravené varianty ochrany aplikovat tvůrčím způsobem, organizovaně a včas podle konkrétní situace.
- ⑤ Požadavek na ochranu organizovat a provádět nejen **ke snížení ztrát bojujících vojsk, ale také všech subjektů, důležitých objektů a hodnot**, které v daném prostoru jsou a úspěšnost jeho obrany podmiňují, případně patří k jejím cílům. Důraz je nutno položit především na prevenci jako základu jak pro snížení ztrát, tak pro likvidaci následků. **Objekty ochrany mohou být:**
- síly a prostředky bránících se vojsk,
 - zařízení, která v případě havárií a zasažení mohou ještě více zvýšit ohrožení vojsk a všech subjektů i objektů v daném prostoru,
 - orgány a organizace, zabezpečující chod života v daném regionu,
 - obyvatelstvo,
 - pro obranu a život v daném regionu důležité objekty,
 - kulturní památky a ostatní hodnoty všeho druhu.

Grafické znázornění hlavních druhů opatření proti ohrožením za války, jejich etapy a principy řízení znázorňuje schéma číslo 4.

Ze srovnání schémat 3 a 4 vyplývá, že **ochranná opatření jsou stejná v míru i za války**. Za války jsou navíc velmi důležitá opatření proti prostředkům ničení a radioelektronické ochrany. V konkrétní náplni a hlavně způsobu provádění opatření v míru a za války je však velký rozdíl. Zatímco v míru se řeší ohrožení nikým neřízená, v případě války, jak již bylo uvedeno, jde o cílevědomou, vysoce organizovanou, připravenou a řízenou činnost protivníka k ničení našich sil a prostředků a maření jejich činnosti při obraně státu a jeho hodnot.

Jestliže každá lidská činnost vyžaduje odpovídající teoretické znalosti, praktické zkušenosti a tvůrčí schopnost uplatnit tyto činitele v konkrétních podmínkách, platí to tím více o ochraně v případě války. Její řešení **proto musí být všestranná, vysoce organizovaná, sladěná a na územním principu centrálně řízená činnost**. Přitom je třeba

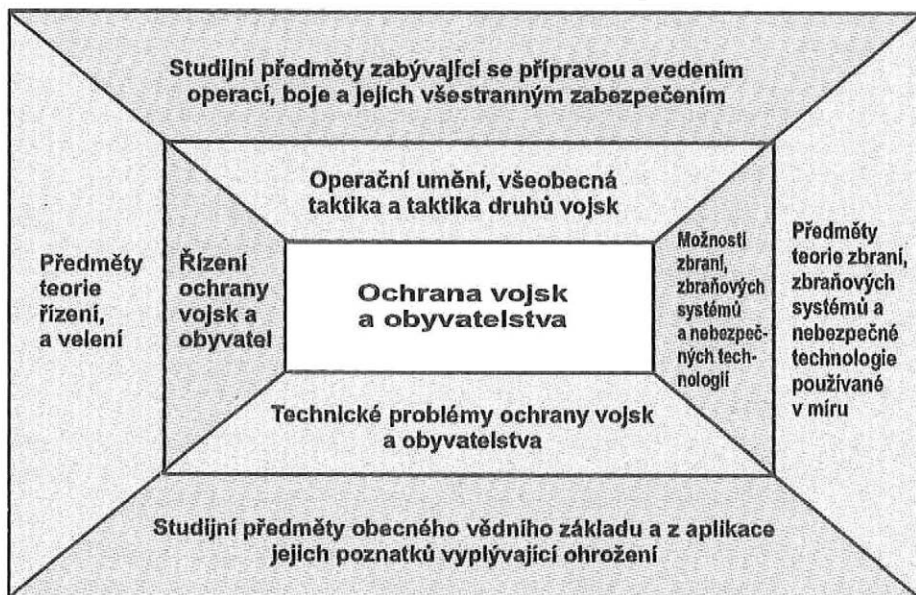

Schéma 5: Interdisciplinární charakter vědního oboru „Ochrana vojsk a obyvatelstva“

mít na paměti, že ochrana bude tak silná a účinná, jako její nejslabší článek. A totéž platí o obraně s ohledem na význam ochrany v ní.

Stejně jako u každého problému je třeba všestrannost a účinnost ochrany vidět především ve:

- Vypracování teoretických zásad ochrany všeobecně i po odbornostech pro všechny její etapy;
- možnosti působení několika druhů ohrožení a potřebě provádět jim odpovídající protipatření současně. To bude klást vysoké nároky na prioritu a dokonalé sladění různých činností a jejich maximální integraci v daném prostoru;
- navržení nutných osobních - individuálních a kolektivních prostředků ochrany, a zabezpečení jimi subjektů i objektů ochrany;
- vybudování organizačních struktur a prvků bojové sestavy také s přihlédnutím k potřebám ochrany;
- přípravě - výcviku velitelů, štábů, vojsk, vedoucích organizací i jejich podřízených v plánování, organizování, řízení a provádění ochrany, včetně osobní; přitom dosáhnout toho, aby se stala součástí veškeré činnosti vojsk, správních orgánů, institucí a obyvatelstva; dokonale sladit činnost všech subjektů, které se na ní podílejí, s jejich aktivním působením;
- zabezpečení plynulého přechodu z ochrany v míru na ochranu za války, a tím také jejího účinného provádění od zahájení napadení;

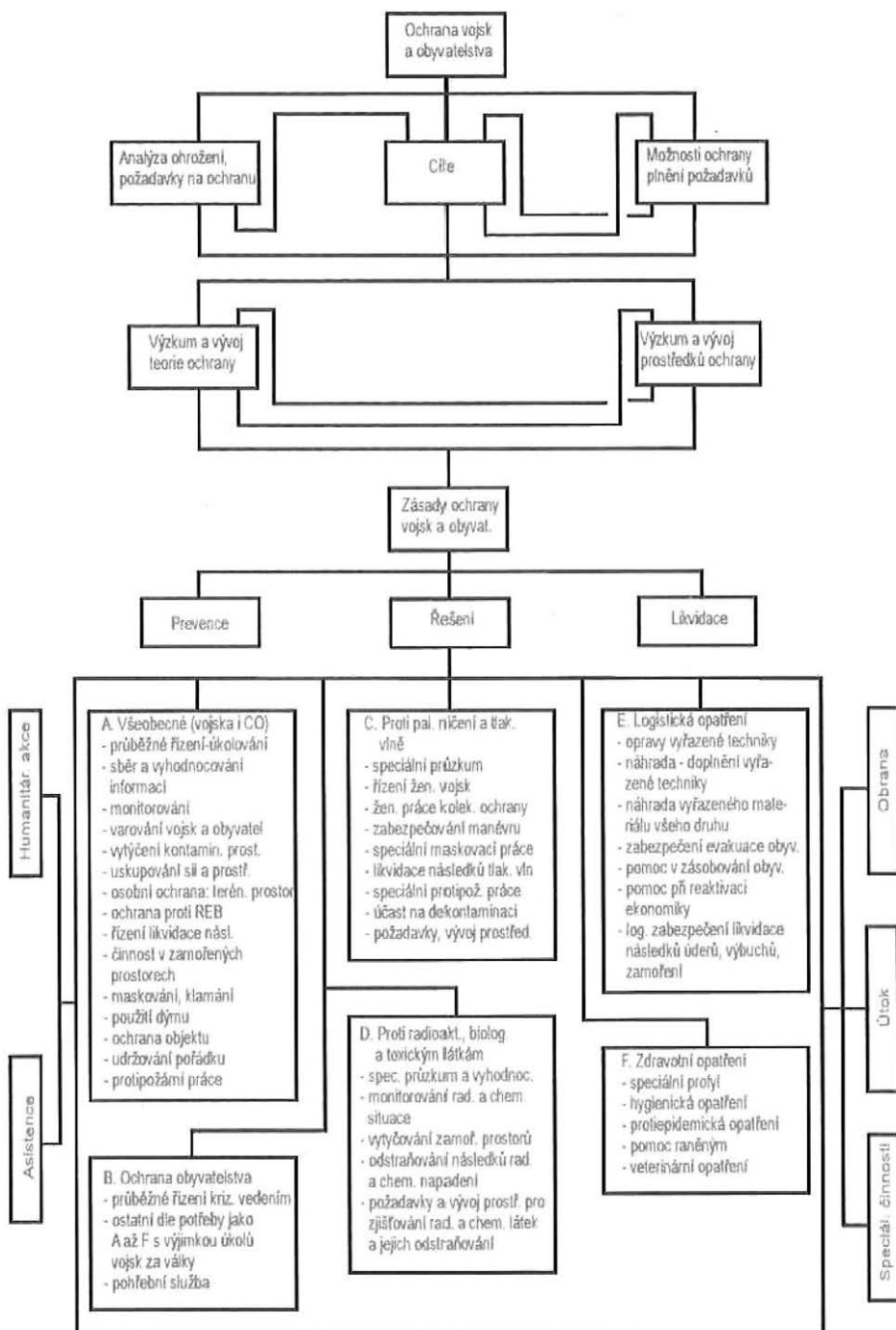

Schéma 6: Obsah problematiky „Ochrana vojsk a obyvatelstva“ jako systému

zajištění průběžného rozvoje teorie i praxe všestranné ochrany před všemi druhy ohrožení v míru i za války v souladu s rozvojem vědecko-technického poznání a jeho možným uplatněním v technologii i výzbroji armád.

Ochrana vojsk a obyvatelstva, ekonomiky a území státu má **interdisciplinární charakter**. Vstupními hodnotami pro její řešení jsou především:

- ◆ operační umění, všeobecná taktika a taktika druhů vojsk,
- ◆ zbraně a zbraňové systémy,
- ◆ technické problémy ochrany vojsk,
- ◆ řízení ochrany vojsk.

Interdisciplinární charakter vědního oboru „Ochrana vojsk a obyvatelstva, ekonomiky a území státu“ je znázorněn na schématu 5.

K zajištění komplexního řešení OVO je žádoucí zaměřit se zejména do oblastí:

- ▲ **teorie ochrany vojsk, obyvatelstva, ekonomiky a území, včetně řízení, vést její průběžný výzkum a vývoj v souladu s rozvojem a zaváděním vědecko-technických poznatků do technologií výroby a bojové techniky,**
- ▲ **vytyčení požadavků na výzkum, vývoj a realizaci prostředků ochrany vojsk, obyvatelstva, ekonomiky a území, s důrazem na průkazníky, čidla apod. jako rozhodujících faktorů pro včasné provedení ochranných opatření, a tím eliminování či alespoň snížení následků ohrožení,**
- ▲ **výzkumu a vývoje organizačních struktur složek ochrany vojsk, obyvatelstva, ekonomiky, území a jejich řízení v souladu s rozvojem ochrany vojsk, obyvatelstva, ekonomiky a území.**

Charakteristika OVO je znázorněna na schématu 6..

* * *

Řešení problematiky ochrany vojsk, obyvatelstva, ekonomiky a území státu odpovídá rostoucím potřebám a významu ochrany proti možnostem negativních následků havárií již soudobých, a tím spíše perspektivních technologií, používaných jak ve výrobě, tak u bojové techniky. Průběžný výzkum a vývoj komplexní integrované ochrany v souladu se zaváděním vědecko-technických poznatků do lidské praxe jsou proto nezbytnými předpoklady pro zajištění prospěšnosti a účinnosti nových technologií při současném snížení jejich negativních dopadů na minimum jak při haváriích, tak při napadení agresorem.